

تغییر مسئولیت

حسابرسان در

ارتباط با

کشف تقلب:

تفکیک کشف تقلب از حسابرسی

محسن رشیدی باغی

مقدمه

مسئول بودن یا نبودن حسابرسان در ارتباط با کشف تقلب در طول زمان، تغییرهای زیادی داشته است. حسابرسان از گذشته تاکنون، مسئولیت اصلی خود را نسبت به کشف تقلب در صورتهای مالی حسابرسی شده نپذیرفته‌اند (Costello, 1991) و زمانی که استانداردهایی در این زمینه منتشر شد، حسابرسان افزایش مسئولیت خود و جستجوی بیشتر برای کشف تقلب را رد کردند. واضح است که حسابرسان دارای این نگرشند که برای کشف این موارد به‌طور کامل مجهز نیستند و نمی‌توانند نسبت به نبود تقلب در صورتهای مالی اطمینان کامل فراهم کنند؛ هرچند با وقوع تقلب‌های گسترده در سطح شرکت‌ها، اعتبار حرفه حسابرسی نیز مورد سؤال قرار گرفت. بنابراین، حرفه حسابرسی ملزم شد راهی برای مقابله با این انتقادهای پیدا کند. با این وجود، هیچ استانداردی نمی‌تواند اطمینانی کامل برای کشف تقلب را فراهم کند. به‌طور مشابه، هیئت نظارت بر حسابداری شرکتهای سهامی عام^۱ در آگوست ۲۰۱۰ مجموعه ۸ استاندارد حسابرسی (استانداردهای شماره ۸-۱۵) را برای افزایش اثربخشی ارزیابی‌های حسابرسان از ریسک به‌کار گرفت. دنیل گولزر، رئیس این هیئت، عنوان کرد که این استانداردها برای توسعه و بهبود ارزیابی ریسک در حسابرسی و حداقل کردن عدم کشف موارد ارائه نادرست با اهمیت توسط حسابرسان، طراحی شده‌اند (ACFE, 2010).

با توجه به اینکه گزارشهای بازرسان هیئت نظارت بر حسابداری شرکتهای سهامی عام ناامیدکننده به‌نظر می‌رسد، اما این یافته‌ها تعجب‌آور نیست. برای سال‌ها، انجمن بازرسان رسمی تقلب^۲ تنها درصد پایینی از موارد تقلب را که به‌وسیله حسابرسان مستقل کشف نشده‌اند، گزارش کرده است. بنابراین، حسابرسی مستقل اثربخش‌ترین روش برای کشف یا محدود کردن تقلب نیست (ACFE, 2006; ACFE, 2008; ACFE, 2010; ACFE, 2012; ACFE, 2002).

متخصصان قانونی هم لازم است که در همه فعالیتهای حسابرسان برای کاهش ریسک تقلب مشارکت داشته باشند. افزون بر این، اعتقاد بر این است که آموزش حسابرسان صورتهای مالی در رابطه با حسابرسی رعایت و کشف تقلب، از اهمیت بالایی برخوردار است. انتظار کشف تقلب توسط حسابرسان صورتهای مالی بدون آموزش قانونی و کافی، کاری بیهوده و بی‌ثمر است. به‌منظور محافظت از جامعه در برابر تقلب و نیز حفظ اعتبار حرفه حسابرسی، لازم است که محققان حسابداری در جستجوی روشهای جدیدی برای بهبود توانایی‌های حسابرسان در کشف و محدود کردن تقلب باشند (Chui & Byron, 2013).

حرفه حسابرسی خود را متعهد به بهبود روشهای ممکن برای افزایش کیفیت حسابرسی برای کشف تقلب می‌داند و تغییرهای استانداردهای گذشته نیز بیانگر ایفای این تعهد حرفه نسبت به جامعه می‌باشد. اما پرسشی که باقی می‌ماند این است که آیا باید برای کشف تقلب شاخه جدیدی در حسابرسی ایجاد شود یا خیر؟ در بخش بعدی، مروری کلی بر تغییرهای مسئولیت حسابرسان نسبت به کشف تقلب در طول این سالها انجام خواهد شد. سپس، تفاوت‌های بین حسابرسان صورتهای مالی و متخصصان کشف تقلب عنوان می‌شود. سرانجام، با شناسایی فعالیتها و فرصتهای مطالعاتی که برای بهبود تواناییهای حسابرس در کشف تقلب به‌کار می‌روند، نتیجه‌گیری لازم انجام می‌شود.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

تقلب هزینه‌بر است. براساس اظهارنظرهای انجمن بررسی تقلب، سالانه مبلغ زیادی به دلیل گزارشگری مالی متقلبانه و استفاده نادرست از دارایی‌ها از دست می‌رود. این هزینه‌ها و زیان‌ها باعث هدر رفتن بخشی از تولید ناخالص داخلی می‌شوند (ACFE, 2010). افزون بر این، تقلب اعتبار و جایگاه حرفه حسابرسی را خدشه‌دار می‌کند. زمانی که صورتهای مالی حسابرسی شده به دلیل وجود تقلب دوباره ارائه شوند، اعتماد عمومی نسبت به حسابرسی از بین می‌رود. بنابراین، سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان انتظارهای خود را در رابطه با کشف تقلب توسط حسابرسان، بالا برده‌اند (Elliot & Jacobson, 1987; Hooks, 1991; Nicolaisen, 2005; Silverstone & Davia, 2005; Hogan et al., 2008).

با افزایش ناتوانی حسابرسان در کشف تقلب در طول حسابرسی، نگرانی سهامداران، اعتباردهندگان و تدوین‌کنندگان استانداردها بیشتر می‌شود. حسابرسان به دلیل نبود آموزش و آمادگی کافی برای کشف تقلب مورد انتقاد قرار می‌گیرند. جوزف ولز (Wells, 2004)، عضو انجمن بررسی تقلب عنوان می‌کند که: "حسابرسان نه بیسوادند و نه نادان؛ ولی بسیاری از آنها نسبت به تقلب چشم‌پسته عمل می‌کنند..." در همین راستا بسیاری دیگر عنوان کرده‌اند که بیشتر موسسه‌های حسابرسی از فارغ‌التحصیلان کم‌تجربه دانشگاهی برای انجام کارهای مهم حسابرسی استفاده می‌کنند و از طرفی سرپرستی مناسبی هم صورت نمی‌گیرد؛ بنابراین، امکان کشف تقلب کاهش می‌یابد.

براساس استاندارد حسابرسی^۳ شماره ۹۹ (SAS 99)، حسابرسان باید امکان وجود اشتباههای بااهمیت به‌واسطه تقلب را مدنظر قرار دهند. هدف تدوین‌کنندگان این استاندارد، افزایش آگاهی حسابرسان نسبت به کشف تقلب در طول رسیدگی‌هایشان می‌باشد. همچنین، انجمن حسابداران رسمی آمریکا مجموعه‌ای از استانداردهای مرتبط با ریسک حسابرسی را منتشر کرده است که هدف آن کمک به حسابرسان در ارزیابی ریسک است. دنیل گلزر، مدیر انجمن حسابداران رسمی آمریکا معتقد است که این استانداردها برای

افزایش کارایی حسابرسان در تعیین ریسک ایجاد شده‌اند تا ریسک نبود کشف موارد بااهمیت و خلاف قاعده کاهش یابد (AICPA, 2002).

در دفاع از حسابرسان می‌توان گفت که آنها بازرسان تقلب نیستند. آنها آموزش دیده‌اند که چگونگی ارائه منصفانه و طبق اصول پذیرفته‌شده حسابداری بودن صورتهای مالی را از تمام جنبه‌های بااهمیت ارزیابی کنند. کشف تقلب برخلاف حسابرسی صورتهای مالی، نیازمند تدوین و اجرای مهارت‌ها و روشهای منحصر به فردی است که براساس آنها بتوان مدارکی مبنی بر وجود تقلب را پیدا کرد (Davia, 2000). این مهارت‌ها شامل بررسی و تحلیل ثبت‌های حسابداری، جمع‌آوری و ارزیابی شواهد مربوط به صورتهای مالی و مصاحبه با همه بخش‌های مرتبط با احتمال وجود تقلب است (Hopwood et al., 2008; Rosen, 2006; Singleton et al., 2006). بنابراین، فقط آگاهی حسابرسان نسبت به امکان تقلب، برای کشف تقلب کافی نیست.

گاهی مشاهده می‌شود که تدوین‌کنندگان استانداردها برای جلب اعتماد عموم و بعد از افشا شدن برخی تقلب‌ها، شروع به تدوین استانداردهای جدید یا بهبود استانداردهای قبلی می‌کنند؛ ولی با گذشت زمان مشخص می‌شود که این استانداردها به‌طور کامل موجب کشف تقلب نمی‌شوند. این عدم توانایی کشف تقلب را می‌توان ناشی از تفاوت در مهارت‌ها و اهداف حسابرسی صورتهای مالی و حسابرسی کشف تقلب دانست. اگرچه تدوین‌کنندگان استانداردها نیاز به متخصصان حسابرسی را برای کشف تقلب به‌طور اساسی درک می‌کنند، اما در این راستا برنامه‌ریزی کاملی صورت نگرفته است.

تغییر دیدگاه حسابرسان به سمت کشف تقلب

مسئولیت حسابرسان برای کشف تقلب، در طول سال‌های متمادی تغییر پیدا کرده است؛ زیرا پیش از این هدف اصلی حسابرسی کشف تقلب بود، ولی در حال حاضر قابلیت اعتماد صورتهای مالی مدنظر است (Brown, 1962; Albrecht et al., 2001).

دیکسی (Dicksee, 1909) عنوان می‌کند که کشف تقلب بخش اصلی وظایف حسابرسان است و در این راستا بدون در نظر گرفتن سایر موارد، حسابرسانی که توانایی کشف تقلب را

انتظار کشف تقلب

توسط حسابرسان

صورتهای مالی

بدون آموزش قانونی و کافی

کاری بیهوده و

بی ثمر است

به کشف تقلب، تشکیل داد (Scott & Frye, 1997; Albrecht & Willingham, 1993). این کمیسیون عنوان کرد با وجود اینکه حسابرسان باید به طور بالقوه تقلب را مدنظر قرار دهند، اما محدودیت‌های ذاتی حسابرسی مانع از کشف کامل اشتباهها و موارد خلاف قاعده می‌شود و اگر این تقلبها توسط مدیریت صورت گرفته باشد، احتمال کشف آن کاهش می‌یابد. استاندارد حسابرسی شماره ۱۶ با عنوان مسئولیت حسابرس مستقل برای کشف اشتباهها و موارد خلاف قاعده، نتیجه تحقیقهای این کمیسیون بود. براساس این استاندارد، حسابرس موظف به بررسی برای کشف تقلبهایی هستند که ممکن است اثر بااهمیتی بر صورتهای مالی ارائه شده داشته باشند؛ هرچند این استاندارد نیز دستورالعمل کافی و جامعی را برای حسابرسان به منظور کشف تقلب فراهم نکرد (Madison & Ross, 1990; Treadway, 1987).

کمیسیون تردوی (Treadway) با بررسی موارد مرتبط با گزارشگری مالی متقلبانه ابراز داشت که حدود ۳۶ درصد از ناتوانی‌های حسابرسان در کشف تقلب، شامل مواردی است که در طول حسابرسی دارای علایم مختص به خود بوده‌اند. به عبارتی، اگر حسابرسان تلاش خود را بیشتر و این علایم را نیز درک می‌کردند، احتمال کشف تقلب افزایش

داشته باشند، نسبت به سایر حسابرسان برتری دارند و این بخشی است که مورد توجه صاحبکاران است.

حرفه حسابرسی قبل از واقعه **انرون (Enron)** نیز با موارد مشابهی مانند **مک‌کیسن و رابینز (McKesson & Robbins)** در سال ۱۹۳۸ مواجه شده بود (Carey, 1939). حسابرسان برای بهبود عملکرد حرفه و از طرفی محدود کردن تعهدهای بالقوه خودشان، اظهار داشتند که حسابرسان نباید نگران کشف تقلب باشند (Brown, 1962). آنها ابراز داشتند که انجام حسابرسی به صورت تفصیلی برای کشف تمامی موارد خلاف قاعده و بااهمیت، هزینه‌بر و زمان‌بر است.

تغییر در تمرکز حرفه حسابرسی در رابطه با کشف تقلب، در بیانیه رویه‌های حسابرسی شماره ۱ منعکس شده است. این بیانیه ابراز می‌دارد که گزارش حسابرسان بیان کننده کشف تمامی موارد خلاف قاعده و تقلبها نیست؛ زیرا هدف اولیه حسابرسی کشف تقلب نیست؛ هر چند با انجام حسابرسی، برخی از این تقلبها کشف می‌شوند. برای کشف تمامی موارد خلاف قاعده باید حسابرسی به صورت تفصیلی انجام پذیرد که با توجه به فزونی مخارج بر منافع آن، به صرفه نیست... این بیانیه به طور اثربخشی تمرکز حسابرسان را نسبت به کشف تقلب تغییر داده است؛ اما در مقابل با تعیین ارائه منصفانه گزارش‌های صاحبکاران مطابق با استانداردهای حسابداری، مرتبط است (Brown, 1962). پس از انتشار این بیانیه، فشار بر حسابرسان از جانب جامعه و بورس اوراق بهادار برای تعیین مسئولیت حسابرسان در ارتباط با کشف تقلب، افزایش یافت.

با افزایش انتقادات از حرفه حسابرسی و فشار جامعه، انجمن حسابداران رسمی آمریکا بیانیه شماره ۳۰ را با عنوان مسئولیت‌ها و وظایف حسابرسان مستقل در رابطه با بررسی صورتهای مالی، منتشر کرد. اگرچه این بیانیه عنوان می‌کند که حسابرسان باید از امکان وجود تقلب در طی حسابرسی آگاه باشند، اما به صورت منفی بیان می‌کند که حسابرسان تعهدی برای کشف تقلب ندارند و یا این تعهد بسیار ضعیف است (Scott & Frye, 1997; Albrecht & Willingham, 1993).

بعد از حادثه رابینز، انجمن حسابداران رسمی آمریکا، کمیسیون کوهن را برای بررسی مسئولیت حسابرسان نسبت

۸۲ تقلب را به دو دسته مجزا تقسیم‌بندی می‌کند؛ تحریف عمدی صورتهای مالی و سرقت دارایی. این استاندارد فهرستی از عوامل خطرزا را برای پوشش فاصله گزارشگری مالی متقلبانه و ارائه نادرست داراییهایی که باید در طول حسابرسی ارزیابی شوند، ارائه می‌دهد.

علاوه بر انتشار استاندارد حسابرسی شماره ۸۲، هیئت نظارت عمومی در ارتباط با مرور جامع بر اثربخشی حسابرسی جدولی را طبق درخواست بورس اوراق بهادار منتشر کرد. در سال ۲۰۰۰، در این جدول پیشنهاد شد که حسابرسان در هر حسابرسی رویه‌های مربوط به حسابرسی کشف تقلب را برای افزایش احتمال کشف تقلب‌های بااهمیت در صورتهای مالی را به‌کار گیرند. افزون بر این، در این جدول پیشنهاد شده‌است که موسسه‌های حسابرسی برای آموزش حسابرسان در ارتباط با تقلب، از متخصصان کشف تقلب استفاده کنند (POB, 2000). با این وجود، به نظر می‌رسد که هیچ یک از این تلاش‌ها توسط شرکت‌ها مورد پذیرش قرار نگرفته و موج تقلب و دستکاری سود را متوقف نکرده‌است تا اینکه کشورها در قرن ۲۱ با مشکل مواجه شده‌اند. گفته شده است که در بین سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۲، شرکت‌ها بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار در بازارهای سرمایه از دست داده‌اند (Coffee, 2003).

کنگره در تلاش برای جلب دوباره اعتماد عمومی، قانون ساربینز آکسلی (SOX) را وضع و هیئت نظارت عمومی را ایجاد کرد. استاندارد گذاران انتظار داشتند این قانون که شامل

می‌یافت (Treadway, 1987). هیئت تدوین استانداردهای حسابداری براساس گزارش این کمیسیون، ۹ بیانیه را در ارتباط با حسابرسی ارائه کرد که هدف آنها افزایش احتمال کشف تقلب بود (Glover & Aono, 1995).

به‌خاطر عواقب بعدی مربوط به رسوایی رابینز و مک‌کیسان، حسابرسان ناچار هستند رویه‌های حسابرسی اضافی را در رابطه با حساب‌های دریافتی و موجودی‌ها اجرا کنند (Baxter, 1999).

در اواسط دهه ۱۹۸۰، عدم کفایت استاندارد حسابرسی شماره ۱۶ و عدم رضایت حسابرسان در پذیرفتن افزایش مسئولیت آنها نسبت به کشف تقلب مشاهده شد و این، افزایش فاصله انتظارها را در پی داشت (Albrecht & Willingham, 1993). جامعه انتظار داشت که حسابرسان تمامی موارد تقلب موجود در صورتهای مالی را کشف کنند، اما ناتوانایی‌های حسابرسان در کشف تقلب باعث گسترش این فاصله انتظار شد. افزایش این فاصله باعث به‌وقوع پیوستن شکست کسب‌وکارها عمومی شد و ناتوانایی‌های حسابرسان عامل این شکست‌ها در نظر گرفته شد. استانداردهای عمومی حسابرسی شماره (۵۳-۶۰) برای شفاف‌سازی نقش حسابرسان مستقل در رابطه با کشف تقلب و افزایش کلی رویه‌های حسابرسی برای کشف و محدود کردن تقلب، طراحی شدند.

با این حال، در اوایل دهه ۱۹۹۰ هیئت نظارت عمومی به این نتیجه رسید که استانداردهای حسابرسی تأثیر ضعیفی بر نتیجه‌گیری و اظهارنظر حسابرسان دارند و از طرفی به محدود کردن تعهدهای قانونی علیه حسابرسان نیز کمکی نمی‌کنند. همچنین، این هیئت دریافت که حسابرسان نه بر طبق این استانداردها عمل می‌کنند و نه دقت حسابرسی کافی را در فعالیت‌های خود به‌کار می‌گیرند (POB, 1993).

انجمن حسابداران رسمی آمریکا از هیئت نظارت عمومی حمایت کرد و به این نتیجه رسید که تدوین استانداردهای حسابرسی با تمرکز بر تقلب در صورتهای مالی، ضروری است (Mancino, 1997). این انجمن استاندارد حسابرسی شماره ۸۲ را با عنوان «در نظر گرفتن تقلب در حسابرسی صورتهای مالی» در سال ۱۹۹۷ منتشر کرد. برای اولین بار، واژه تقلب وارد عنوان استانداردهای حسابرسی شد. استاندارد حسابرسی شماره

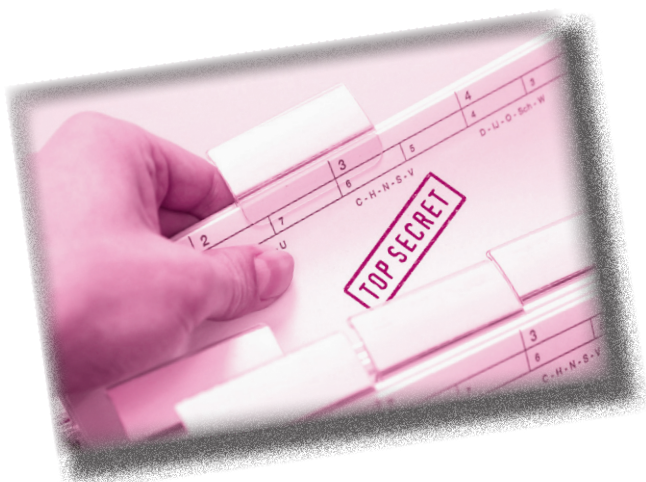
می‌خواهد که کار خود را با تردید حرفه‌ای انجام داده و تفکر قبلی خود را مبنی بر درستکار بودن مدیران کنار بگذارند. همه این بیانی‌ها و استانداردها بیانگر این مطلب است که مسئولیت حسابرسان در طول زمان برای کشف تقلب تغییر کرده است. **مقایسه حسابرسان مستقل و متخصصان کشف تقلب** هدف اصلی حسابرسان مستقل، بررسی صورتهای مالی شرکت‌ها برای انطباق آنها با استانداردهای حسابداری و ارائه منصفانه آنها می‌باشد. این هدف اطمینان معقولی را نسبت به نبود اشتباهها و موارد خلاف قاعده بااهمیت در صورتهای

محکم‌ترین قوانین بعد از سال ۱۹۳۰ بود، در توقف و محدود کردن تقلب به حسابرسان کمک کند (Klass, 2004). در سال ۲۰۰۲ انجمن حسابداری رسمی آمریکا استاندارد حسابرسی شماره ۹۹ را با عنوان در نظر گرفتن تقلب در حسابرسی صورتهای مالی منتشر کرد. هدف از این استاندارد کمک به حسابرسان برای کشف تقلب به وسیله افزایش شناخت حسابرسان از صاحبکاران است که در نتیجه به‌کارگیری رویه‌های مناسب ارزیابی ریسک به دست می‌آید (Marczewski & Akers, 2005; Kiel, 2008). این استاندارد از حسابرسان

جدول ۱- سیر زمانی اتفاقها و تغییرات در حسابرسی

<ul style="list-style-type: none"> • رسوایی‌های رایینز و مک‌کیسان 	رسوایی بزرگ دهه ۱۹۳۰
<ul style="list-style-type: none"> • انتشار بیانی‌ه رویه‌های حسابرسی شماره ۱ بسط رویه‌های حسابرسی • انتشار بیانی‌ه رویه‌های حسابرسی شماره ۳۰ مسئولیت‌ها و وظایف حسابرس مستقل در رابطه با بررسی صورتهای مالی 	تغییرهای بعدی در حسابرسی ۱۹۳۰-۱۹۶۰
<ul style="list-style-type: none"> • رسوایی صندوق سرمایه‌گذاری 	رسوایی بزرگ دهه ۱۹۷۰
<ul style="list-style-type: none"> • شکل‌گیری کمیسیون کوهن برای بررسی فاصله انتظارها و مسئولیت حسابرسان در رابطه با کشف تقلب در طول حسابرسی • انتشار گزارش کمیسیون کوهن • انتشار استاندارد حسابرسی شماره ۱۶ مسئولیت حسابرس مستقل برای کشف اشتباهها یا موارد خلاف قاعده • شکل‌گیری کمیسیون تردوی برای شناسایی عواملی که می‌تواند منجر به گزارش‌های مالی متقلبانه شود و نیز مراحل کاهش بروز آن • انتشار استاندارد حسابرسی شماره ۵۳ مسئولیت حسابرس برای کشف اشتباهها و موارد خلاف قاعده • انتشار قانون اصلاحی دادخواهی خصوصی اوراق بهادار • انتشار استاندارد حسابرسی شماره ۸۲ در نظر گرفتن تقلب در حسابرسی صورتهای مالی • تشکیل جدول هیئت نظارت عمومی به منظور مرور جامع اثربخشی حسابرسی 	تغییرهای بعدی در حسابرسی ۱۹۷۰-۱۹۹۰
<ul style="list-style-type: none"> • رسوایی انرون 	رسوایی بزرگ دهه ۲۰۰۰
<ul style="list-style-type: none"> • تصویب قانون ساربینز آکسلی • تشکیل هیئت نظارت حسابداری شرکت‌های سهامی عام • صدور استاندارد حسابرسی شماره ۹۹ در نظر گرفتن تقلب در حسابرسی صورتهای مالی • انجمن حسابداری رسمی آمریکا (AICPA) مجموعه‌ای از استانداردهای حسابرسی مرتبط با ریسک (۱۱۱-۱۰۴) را منتشر کرد. • هیئت نظارت بر حسابداری شرکت‌های سهامی عام هشت استاندارد مربوط به ریسک حسابرسی (۱۵-۸) را اقتباس کرد. 	تغییرهای بعدی در حسابرسی ۲۰۰۰ تا کنون

باید خلاق باشند، در ارزیابی شواهد از جانبداری و پیشداوری اجتناب کنند و دانش بالایی نسبت به استانداردهای پذیرفته شده حسابداری و رویه‌های تجاری داشته باشند (Bologna, 1984). اگرچه حسابرسان صورتهای مالی و متخصصان کشف

تقلب ویژگیهای مشابهی دارند، تفاوت اولیه‌ای که باعث متمایز شدن آنها از یکدیگر می‌شود، نوع مأموریت آنهاست. به یاد داریم که هیئت نظارت عمومی و استاندارد حسابداری شماره ۹۹، در ارتباط با حسابرسی‌ها استفاده از متخصصان قانونی را مورد تشویق می‌دهند؛ با این وجود، شواهدی مبنی بر پذیرش این پیشنهادها به‌وسیله شرکت‌ها وجود ندارد. در سال ۲۰۰۴، انجمن مشورتی هیئت نظارت بر حسابداری شرکتهای

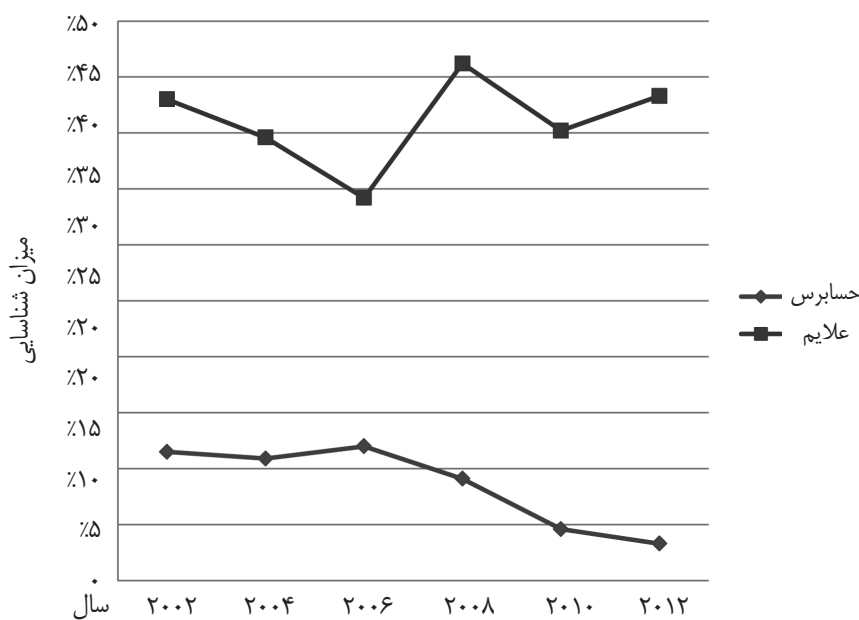
مالی ایجاد می‌کند. از طرفی، هدف اولیه متخصصان کشف تقلب بررسی، جمع‌آوری و ارزیابی شواهد کافی در رابطه با تقلب و مصاحبه با بخشهایی است که امکان وقوع تقلب در آنها بالاست (Davia, 2000; Silverstone & Davia, 2005; Rosen, 2006; Singleton et al., 2006; Singleton & Singleton, 2007; Hopwood et al., 2008).

حسابرسان برخلاف متخصصان کشف تقلب، تنها به دنبال کشف اشتباهها و موارد نادرست بااهمیت در صورتهای مالی هستند. حسابرسان براساس رویکرد مبتنی بر ریسک، حساب‌های بااهمیت را بررسی می‌کنند؛ اما متخصصان کشف تقلب فقط با سطح اهمیت مواجه نیستند، بلکه با توجه به پیشرفت فناوری و افزایش سرعت در پردازش، به دنبال بررسی تمام مدارک مربوط هستند. از طرفی، آنها برخلاف حسابرسان مستقل، دارای روندی مشابه سال‌های قبل نیستند. قابل ذکر است که استاندارد حسابداری شماره ۹۹ نیز استفاده از متخصصان را در ارتباط با همه حسابرسی‌ها مورد توجه قرار داده است.

تفاوتهای حسابرسان مستقل و متخصصان کشف تقلب در **جدول ۲** طبقه‌بندی شده است.

در حقیقت، وجوه اشتراک بسیاری بین حسابرسان صورتهای مالی و متخصصان کشف تقلب وجود دارد. هر دوی آنها نیازمند به کارگیری سطح بالایی از استقلال و عینیت هستند؛

درصد موارد تقلب کشف شده توسط حسابرسان مستقل و توسط علایم هشداردهنده

جدول ۲- مقایسه حسابرسی مستقل و متخصصان کشف تقلب

حسابرسی مستقل	متخصص کشف تقلب
<p>نقش و هدف</p> <p>مسئولیت اصلی حسابرس، جمع‌آوری مدارک برای تعیین ارائه منصفانه صورتهای مالی گزارش شده و یادداشت‌های همراه بوده و اینکه از تمام جنبه‌های بااهمیت، طبق اصول پذیرفته شده حسابداری ارائه شده باشند.</p>	<p>نقش و هدف</p> <p>مسئولیت اصلی متخصص کشف تقلب، تعیین احتمال وجود تقلب صرف نظر از اندازه و اهمیت آن می‌باشد. همچنین، این متخصصان در صورت وجود تقلب، مسئول تعیین کلیت آن می‌باشند و اینکه چطور تقلب رخ داده و چگونه باید احتمال وقوع آن را در آینده محدود ساخت.</p>
<p>انتظارها</p> <p>حسابرسان، حسابهای صاحبکارانشان را به صورت فردی یا همزمان با سایر حسابها بررسی می‌کنند. آنها باید روی حساب‌هایی که به طور منطقی احتمال وجود اشتباه در آنها بالاست، تمرکز کنند.</p>	<p>انتظارها</p> <p>متخصصان کشف تقلب حساب‌های فردی یا معامله‌های فردی را برای وجود تقلب مورد بررسی قرار می‌دهند. آنها ممکن است مجموعه‌ای از معاملات را نیز بررسی کنند؛ چراکه تقلب فقط در یک معامله خاص روی نمی‌دهد.</p>
<p>حسابرسان با توجه به سطح اهمیت کار می‌کنند و آنها در اصل با موارد بااهمیت در حسابرسی مرتبط هستند. آستانه اهمیت برای آنها مربوط به حساب می‌آید؛ زیرا به عنوان راهنما برای ارزیابی شواهد حسابرسی به کار می‌رود.</p>	<p>متخصصان کشف تقلب با سطح اهمیت کار نمی‌کنند و با مفهوم و فرض اهمیت نیز ارتباط ندارند. اهمیت برای آنها نامربوط است؛ زیرا تقلب ممکن است در پایین تر از سطح اهمیت نیز رخ دهد.</p>
<p>انتظار نمی‌رود که حسابرسان تمام معامله‌ها را بررسی کنند. آنها از نمونه‌گیری استفاده می‌کنند.</p>	<p>انتظار می‌رود متخصصان کشف تقلب همه چیز را به طور کامل بررسی کنند. آنها به نمونه‌گیری حسابرسی اعتماد نمی‌کنند.</p>
<p>حسابرسان نگران اشتباههای کم‌اهمیت در حساب‌های فردی نیستند. تنها اگر این اشتباهها بیانگر مشکلات بزرگ‌تر باشند، مدنظر قرار می‌گیرند.</p>	<p>متخصصان کشف تقلب هر اشتباه و مورد خلاف قاعده کم‌اهمیتی را نیز مدنظر قرار می‌دهند. آنها این موارد خلاف قاعده را ارزیابی می‌کنند تا در صورت وجود تقلب، ماهیت آن را شناسایی و درک کنند.</p>
<p>حسابرسان بودجه زمانی از پیش تعیین شده‌ای برای کار دارند. اگر آنها زمان زیادی را صرف بررسی یک محدوده کنند، مجبورند زمان کمتری را به سایر نقاط اختصاص داده و یا اینکه ممکن است با ریسک تجاوز از بودجه مواجه شوند. در حالی که زمان در حسابرسی جز مواد ضروری است، ولی هنوز هم حسابرسان مجبور هستند میزان کافی از رسیدگی را انجام دهند و نباید رویه‌هایشان را کاهش داده یا حذف کنند.</p>	<p>متخصصان کشف تقلب توسط بودجه ثابت تحت تاثیر قرار نمی‌گیرند. آنها باید کارشان را انجام داده و در پایان هر بخش یافته‌هایشان را بررسی کنند. این کار به آنها این فرصت را می‌دهد که کارهای اضافی مورد نیاز را ارزیابی کنند. متخصصان کشف تقلب ممکن است زمان و منابع زیادی را برای بررسی صرف کنند تا اینکه نسبت به کفایت بررسی‌هایشان از وجود تقلب متقاعد شوند.</p>
<p>جریان‌های فکری</p> <p>حسابرسان ثبت‌های حسابداری را با توجه به مدارک اثبات‌کننده و کاربرگ‌های خود در نظر می‌گیرند. آنها مجبور هستند تصمیم بگیرند که آیا مدارک معتبر برای حمایت از معامله‌های ثبت شده وجود دارد یا نه و نیز اینکه آیا آنها بر طبق اصول پذیرفته شده حسابداری ارائه شده‌اند یا خیر.</p>	<p>جریان‌های فکری</p> <p>متخصصان کشف تقلب ثبت‌های حسابداری را با توجه به فعالیت‌ها و اتفاقی که در پشت معامله‌های گزارش شده وجود دارد، در نظر می‌گیرند. آنها مجبور هستند انجام واقعی معامله‌ها را بررسی کرده و یکنواختی آنها را با سایر اطلاعات به دست آمده بسنجند.</p>
<p>حسابرسان هنگام ارزیابی شواهد حسابرسی نیازمند به‌کارگیری سطح مناسبی از تردید حرفه‌ای از طریق پرسش از خود می‌باشند. آنها ترغیب می‌شوند که عوامل ریسکی مربوط به گزارشگری مالی متقلبانه را که شامل انگیزه و فرصت مناسب می‌باشد، در نظر بگیرند.</p>	<p>انتظار بر این است که متخصصان کشف تقلب نسبت به علایم هشداردهنده وجود تقلب به منظور کشف تقلب آگاه باشند. برای آنها مهم است که بتوانند مانند متقلبان فکر کنند؛ به طوری که از خود سوال کنند که نقاط ضعف شرکت برای تقلب کجاست.</p>
<p>حسابرسان ترغیب می‌شوند که اشتباههای بااهمیت را به دلیل خطاهای ناشی از کم‌توجهی و تقلب و صرف نظر از اعتقاد آنها نسبت به درستکاری مدیریت، در نظر بگیرند.</p>	<p>متخصصان کشف تقلب به این واقعیت توجه می‌کنند که اشتباههای بی‌اهمیت و مشهود ممکن است عواقب بزرگی را به دنبال داشته باشد و نیز بخشی از اشتباهها به طور بالقوه خارج از دید می‌باشد.</p>

می‌تواند به‌عنوان یک متخصص کشف تقلب عمل کند، وجود داشته باشد. علاوه بر این، لازم است که این افراد در تمام طول حسابرسی و نه فقط هنگامی که تقلبی کشف شود، حضور داشته باشند. عقیده بر این است که آموزش حسابرسان صورتهای مالی در رابطه با حسابرسی رعایت و حسابرسی کشف تقلب، از اهمیت بالایی برخوردار است. با به‌کارگیری این آموزش‌ها، گرایش حسابرسان برای شناسایی عوامل هشدار دهنده تقلب افزایش پیدا کرده و در نتیجه احتمال کشف تقلب به‌وسیله حسابرسان مستقل و نیز اعتماد به نفس آنها نسبت به توانایی‌هایشان در حفظ منافع سهامداران، افزایش می‌یابد. تقلب هزینه‌بر و اغلب یک هدف متحرک است. حسابرسان متخصص تقلب نیستند و تفاوت‌های اساسی بین حسابرسی صورتهای مالی و کشف تقلب وجود دارد. با این حال، جلوگیری از تقلب مستلزم آن است که حسابرسان نسبت به امکان وجود تقلب در طول حسابرسی صورتهای مالی، هوشیار باشند. برای حسابرسی به‌عنوان یک

سهامی عام، مجموعه‌ای از پرسشهای مرتبط با بحث تقلب را در راستای افزایش احتمال کشف تقلب در حسابرسی، ارائه کرد (PCAOB, 2004). از جمله پرسشهای مطرح‌شده به‌وسیله این هیئت مربوط به چگونگی به‌کارگیری طرز تفکری متفاوت توسط متخصصان کشف تقلب است.

نتیجه‌گیری

تغییر در مسئولیت حسابرسان نسبت به کشف تقلب، بیانگر تمایل تدوین‌کنندگان استانداردها برای انتشار استانداردهای حسابرسی در پاسخ به تقلب‌های کشف‌شده است. هدف از این تحقیق، بررسی تغییرها در مسئولیت حسابرسان در ارتباط با کشف تقلب است. حسابرسان نسبت به پذیرش مسئولیت اضافی در رابطه با تقلب، ناراضی هستند؛ با این وجود، حرفه حسابرسی خود را متعهد به بهبود روش‌های حسابرسی برای کشف تقلب و نیز افزایش کارایی می‌داند. اما با این شرایط، هیچ استاندارد حسابرسی اطمینان کامل نسبت به کشف تمام تقلب‌های موجود در صورتهای مالی را فراهم نمی‌کند. شواهد تجربی بیانگر این است که درصد تقلب‌های کشف‌شده در صورتهای مالی توسط حسابرسان، در سالهای اخیر کاهش یافته است. ناتوانی در کشف تقلب، بازتاب نبود تعهدهای حسابرسی نیست؛ بلکه ناشی از عدم کفایت استانداردهای حسابرسی وضع‌شده است. توجه داشته باشید که حسابرسان مایل به پذیرش مسئولیت اضافی برای ایجاد اطمینان صرف‌نظر از وجود تقلب نیستند. در حقیقت، با انتشار استانداردهای حسابرسی اضافی مرتبط با تقلب، حسابرسان مایل به حداقل کردن تاثیر خود و رد کردن دیدگاه‌های این استانداردها هستند (PCAOB, 2007). با این وجود، تدوین‌کنندگان استانداردها و حرفه حسابرسی متعهد به بهبود عملکردشان در رابطه با کشف تقلب هستند. متأسفانه، هیچ استاندارد حسابرسی نمی‌تواند اطمینان کاملی را مبنی بر کشف همه تقلب‌ها به‌وسیله حسابرسان، فراهم آورد (Wells, 2004). به‌رغم تلاش‌های صورت‌گرفته از سوی حرفه، حسابرسان به‌طور کلی در کشف تقلب ضعیف هستند. برای بهبود توانایی کشف تقلب حسابرسان، لازم است که رویه‌های قانونی و متخصصان کشف تقلب در تمام فعالیت‌های حسابرسی با هم ادغام شوند. برای هر فعالیت حسابرسی باید در گروه حسابرسی دستکم یک فرد که

حسابرسان نسبت به

پذیرش مسئولیت اضافی

در رابطه با تقلب

ناراضی هستند

با این وجود

حرفه حسابرسی خود را

متعهد به بهبود روش‌های

حسابرسی برای کشف تقلب و

نیز افزایش کارایی می‌داند

در دفاع از حسابرسان

می توان گفت که

آنها بازرسان تقلب نیستند

آنها آموزش دیده اند که

چگونگی ارائه منصفانه و

طبق اصول پذیرفته شده حسابداری بودن

صورت های مالی را

از تمام جنبه های با اهمیت ارزیابی کنند

Institute of Certified Public Accountants, Inc., 1993

- Association of Certified Fraud Examiner (ACFE), **Report to the Nation: Occupational Fraud and Abuse**, Austin, TX: Association of Certified Fraud Examiners, 2002
- Association of Certified Fraud Examiner (ACFE), **Report to the Nation on Occupational Fraud and Abuse**, Austin, TX: Association of Certified Fraud Examiners, 2004
- Association of Certified Fraud Examiner (ACFE), **Report to the Nation on Occupational Fraud and Abuse**, Austin, TX: Association of Certified Fraud Examiners, 2006
- Association of Certified Fraud Examiner (ACFE), **Report to the Nation on Occupational Fraud Abuse**, Austin, TX: Association of Certified Fraud Examiners, 2008
- Association of Certified Fraud Examiner (ACFE), **Report to the Nations on Occupational Fraud and Abuse**, Austin, TX: Association of Certified Fraud Examiners, 2010
- Association of Certified Fraud Examiner (ACFE), **Report to the Nations on Occupational Fraud and Abuse**, Austin, TX: Association of Certified Fraud Examiners, 2012

حرفه، مهم است که روشها و رویه های جدیدی را برای آموزش و بهبود عملکرد حسابرسان در کشف تقلب، فراهم کند. با توجه به نوع آموزش ها و مهارت های حسابرسان، نیاز به جداسازی کشف تقلب از حسابرسی احساس می شود. بنابراین، باید تغییرهای اساسی در چارچوب الگوی حسابرسی کنونی انجام شود. برای بهبود توانایی حسابرسان در کشف تقلب نیاز است که رویه های حسابرسی به صورت یکپارچه درآمده و در هر گروه حسابرسی یک متخصص کشف تقلب وجود داشته باشد. برای کارهای حسابرسی متفاوت نیز باید آموزش ها به طور پیوسته ادامه یابد تا نسبت به کشف تقلب اطمینان کافی فراهم شود. با افزایش و استمرار آموزش ها و حضور متخصصان کشف تقلب، توانایی درک ساختاری حسابرسان نیز افزایش خواهد یافت. از طرفی، متخصص شدن حسابرسان در صنعت های خاص نیز می تواند راهحلی برای بهبود توانایی حسابرسان در کشف تقلب باشد.

پانوشتها:

- 1- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)
- 2- Association of Certified Fraud Examiner (ACFE)
- 3- Statement on Auditing Standards (SAS)

منابع:

- American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), **Extension of Auditing Procedure**, Statement on Auditing Procedures, No. 1, New York, NY: AICPA, 1939
- American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), **Responsibilities and Functions of the Independent Auditor**, AU Section 110, New York, NY: AICPA, 2002
- American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), **Consideration of Fraud in a Financial Statement Audit**, Statement on Auditing Standards No. 99, New York, NY: AICPA, 2002
- Albrecht C.C., W.S. Albrecht, and J.G. Dunn, **Can Auditors Detect Fraud: A Review of the Research Evidence**, Journal of Forensic Accounting, 2, 1-12, 2001
- Albrecht W.S., and J.J. Willingham, **An Evaluation of SAS No. 53, the Auditor's Responsibility to Detect and Report Errors and Irregularities, The Expectation Gap Standards, Proceedings of the Expectation Gap Roundtable**, May 11-12, 102-124, Charleston, SC: American

countancy, 183(4), 1997, 32-36.

- Marczewski D.C., and M.D. Akers, **CPA's Perceptions of the Impact of SAS 99**, The CPA Journal, 75(6), 2005, 38-40
- Madison R.L., and W.A. Ross, **The New Fraud Detection Standard: Substance or Cosmetics**, The National Public Accountant, 35(8), 1990, 40-43
- Nicolaisen D.T., **In the Public Interest**, Journal of Accountancy 199 (1):, 2005, 63-70
- Public Oversight Board (POB), **In the Public Interest**, Stamford, CT: POB, 1993
- Public Oversight Board (POB), **Panel on Audit Effectiveness**, Stamford, CT: POB, 2000
- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB), **PCAOB Standing Advisory Group Meeting: Financial Fraud (September 8-9)**, Retrieved November 20, 2008, from http://www.pcaobus.org/Standards/Standing_Advisory_Group/Meetings/2004/09-08/Fraud.pdf, 2004
- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB), **Observations on Auditors' Implementation of PCAOB Standards Relating to Auditors' Responsibilities with Respect to Fraud**, PCAOB Release No. 2007-001, January 22, 2007
- Rosen L.S., **CAP Forum on Forensic Accounting in the post-Enron World: Accounting and Auditing Education Reform**, Canadian Accounting Perspectives 5(2):, 2006, 275-279
- Scott M.R., and L.L. Frye, **The Search for Fraud in Auditing: An Historical Review**, The Academy of Accounting and Financial Studies, 2(2), 64-71, Cullowhee, NC: Allied Academies, Inc, 1997
- Silverstone H., and H.R. Davia, **Fraud 101: Techniques and Strategies for Detection**, 2nd ed, Hoboken, NJ: John Wiley and Sons, Inc, 2005
- Singleton T.W., A.J. Singleton, G.J. Bologna, and R.J. Lindquist, **Fraud Auditing and Forensic Accounting**, 3rd ed. Hoboken, NJ: John Wiley and Sons, Inc, 2006
- Singleton T.W., and A.J. Singleton, **Why Don't We Detect More Fraud?** Journal of Corporate Accounting and Finance 18(4), 2007, 7-10
- Treadway J.C., **Report of the National Commission of Fraudulent Financial Reporting**, Washington, DC, 1987
- Wells J.T., **New Approaches to Fraud Deterrence**, Journal of Accountancy 197(2):, 2004, 72- 76
- Bologna G.J., **Corporate Fraud: The Basics of Prevention and Detection**, Stoneham, MA: Butterworth Publishers, 1984
- Baxter W.T., **McKesson and Robbins: A Milestone in Auditing**, Accounting, Business, and Financial History, 9(2), 1999, 157-174
- Brown R.G., **Changing Audit Objectives and Techniques**, The Accounting Review, 37(4), 1962, 696-703
- Carey J.L., **The McKesson and Robbins Case**, [Editorial] Journal of Accountancy, 67(2), 1939, 65-69
- Chui Lawrence, and Pike Byron, **Auditors' Responsibility for Fraud Detection: New Wine in Old Bottles?** Journal of Forensic & Investigative Accounting, Vol. 5, Issue 1, 2013
- Coffee J., **What Caused Enron? A Capsule Social and Economic History of the 1990's**, 2003
- Costello J.L., **The Auditor's Responsibilities for Fraud Detection and Disclosure: Do the Auditing Standards Provide a Safe Harbor?**, Maine Law Review, 43, 1991, 265-305
- Davia H.R., **Fraud 101: Techniques and Strategies for Detection**, New York, NY: John Wiley and Sons, Inc, 2000
- Dicksee L.R., **Auditing: A Practical Manual for Auditors**, Authorized American Edition, New York, NY: Ronald Press, Co, 1909
- Elliot R.K. and P.D. Jacobson, **The Treadway Report: Its Potential Impact**, The CPA Journal, 57(11), 1987, 20-32
- Glover H.D., and J.Y. Aono, **Changing the Model for Prevention and Detection of Fraud**, Managerial Auditing Journal, 10(5), 1995, 3-9
- Hogan C.E., Z. Rezaee, R.A. Riley, and U.K. Velury, **Financial Statement Fraud: Insights from the Academic Literature**, Auditing: A Journal of Practice and Theory 27, 2008, (2): 231- 252
- Hooks K.L., **Professionalism and Self Interest: A Critical View of the Expectation Gap**, Critical Perspectives on Accounting, 3(2), 1991, 109-136
- Hopwood W.S., J. Leiner, and G.R. Young, **Forensic Accounting**. New York, NY: McGraw-Hill/Irwin, 2008
- Kiel P., **Risk Assessment Standards in Action – Challenges and Payoffs: Implementing the New Standards**, Journal of Accountancy, 205(1), 2008, 41-43
- Klass K.M., **Left in the Dark: Sarbanes-Oxley and Corporate Abuse of 401(k) Plan Blackout Periods**, The Journal of Corporation Law, 29(4), 2004, 801-817
- Mancino J., **The Auditor and Fraud**, Journal of Ac-